

Opinnäytetyö

BOLIVE -STREET WEAR -MALLISTO

Saija Kangasniemi

vuosi 2008

Lahden Ammattikorkeakoulu

Muotoiluinstituutti

Muoti- ja vaate suunnittelu

SISÄLLYSLUETTELO:

1	TIIVISTELMÄ ABSTRACT.....	4
2	JOHDANTO.....	6
3	PUKEUTUMISEN PERINNE BOLIVIASSA.....	9
3.1	NAISTEN ASEMA, KOULUTUS JA PUKEUTUMISKULTTUURI.....	9
4	CHOLITA BOLIVE.....	12
4.1	CHOLA- LOOKIN PÄIVITYS.....	12
4.2	BOLIVE-MALLISTO.....	12
4.3	LÄNSIMAISTA VAI PERINTEISTÄ.....	12
4.4	CHOLITA STREET.....	13
5	PERINNEPUKEUTUMINEN ANDEILLA.....	14
5.1	HISTORIA.....	14
5.2	EL TRAJE DE LA CHOLA -BOLIVIALAISNAISEN PERINNEASU.....	16
6	SUUNNITTELUPROSESSI.....	18
6.1	METODI VIVE.....	18
6.2	ARGENTIINA.....	18
6.3	BOLIVIA.....	18
6.4	AGUAYOSTA T-PAIDAKSI.....	22
6.4.1	PERINTEINEN AGUAYO.....	22
6.4.2	AGUAYO STREET.....	23
6.5	IHOLTA KANKAASEEN.....	24
6.5.1	KLOORI.....	25
6.6	LIVE CASA VIVE ESTRELLA.....	26
6.7	VÄRI VIVE.....	27
6.8	MATERIAALIT.....	28
6.9	CHOLITA WEAR.....	30
7	BOLIVE SPRING/SUMMER 2008.....	32
7.1	MALLISTO COLLECTION.....	34
7.2	TUOTTEET.....	36
7.3	THERE IS NO COUNTRY, THERE IS MY LAND.....	58
8	ARVIOINTI.....	66
9	WEAR CHOLITA HELSINKI.....	67
9.1	BOLIVE MINÄ.....	67
9.2	BOLIVE CTRL.....	67
10	LÄHTEET.....	68
11	KIITOKSET GRACIAS.....	69

1. TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni on kansainvälisille markkinoille suunnattu Street Wear -mallisto, jonka lähtökohtana olen käyttänyt Boliviaa ja pohtinut siellä tapahtuvaa muutosta pukeutumiskulttuurissa. Olen pyrkinyt luomaan käyttäjäläheisen, hintaystävällisen, kuitenkin visuaalisesti kiinnostavan etnisiä piirteitä omaavan malliston. Malliston tärkeinä visuaalisina lähtökohtina ovat Andien alueen perinnepukeutumisen ominaispiirteet yhdistettynä länsimaalaisen pukeutumisen ominaispiirteisiin ja Etelä-Argentiinan alkuperäiskansan ihomaalaustraditiot. Mallisto on kevät/kesä 2008 kaudelle ja se kantaa nimeä Bolive.

AVAINSANAT: Perinnepukeutuminen, street-wear, Bolivia, kulttuuri-identiteetti

ABSTRACT

My thesis is a street wear collection for the international market which uses Bolivia and the change that is happening in the clothing habits there as its inspiration. My goal was to create an ethnic collection that is reachable to its consumers with reasonable prices, but also is visually strong and interesting. My main visual starting points were the traditional clothing in the area of The Andes and its characters combined with the western style clothing culture. Also it has references to the body painting traditions on the southern Argentina. The collection is for Spring/Summer season 2008 and is named Bolive.

Key words: Traditional clothing, street wear, Bolivia, cultural identity

2. JOHDANTO

Opinnäytetyömallistoni lähtökohdat ovat Bolivian pukeutumiskulttuurissa ja siihen liittyvissä omakohtaisissa kokemuksissani ja havainnoissani. Mielenkiintoni aiheeseen heräsi Boliviassa tekemäni matkan aikana elokuussa 2007, kun näin miten globalisoituminen ja länsimaalaiset vaikutteet ovat tuoneet myös länsimaalaisen pukeutumistavan Bolivian suurimpiin kaupunkeihin, kuten La Paziin ja Sucreen. Oli helppoa nähdä käynnissä oleva voimakas muutos koskien pukeutumista ja siihen liittyviä ar-

voja, ja miten kaksi erilaista pukeutumistapaa, perinteinen bolivialainen ja länsimaalainen, elävät rinta rinnan. Kahden elävän sukupolven välinen kuilu on suuri, johtuen koulutuksen lisääntymisestä ja länsimaalaisten arvojen omaksumisesta.

Työni alkaa pohdinnoillani aiheesta löytyneiden lehtiartikkelien kautta. Syvennyn aiheeseen ja pukeutumiskulttuurissa tapahtuvaan muutokseen historiallisten vaiheiden kautta,

jotka ovat vaikuttaneet perinnepukeutumiseen nykyä ja globalisoitumista.

Malliston suunnittelu pohjautuu aiheen pohdintaan ja sitä kautta löytyneisiin visuaalisiin lähtökohtiin. Mallistossa on visuaalisia viitteitä Andien alueen perinnepukeutumiseen, keskittyen kuitenkin nykyisen Bolivian alueeseen, mutta sen toinen, tärkeä lähtökohta on länsimaalainen vaateustapa ja sen ominaispiirteet. Malliston muita olennaisia inspiraation lähteitä

ovat Etelä-Argentiinan alkuperäisväestön seremoniamenoissa käytetyt ihomaalaukset, ja Inka-aikainen symboliikka. Malliston kantavaksi visuaaliseksi elementiksi muodostuivat erilaiset värjäykset ja valkaisut.

Mallisto kantaa nimeä Bolive, ja se on suunnattu kansainvälisille markkinoille. Bolive on etnisiä piirteitä omaava street wear -mallisto. Malliston tavoite on olla hyvin käyttäjäläheinen. Kuitenkin sen toinen tavoite on nostaa

esille ajankohtainen ilmiö, perinnevaatetuksen ahdinko, joka voidaan nähdä tapahtuvan muissakin kulttuureissa kuin Boliviassa.

Malliston inspiraationa on fiktiivinen tarina bolivialaisnaisesta "Cholitasta", joka kuuluu uuteen vahvaan koulutettujen ja itsenäisten naisten sukupolveen. Cholita pyrkii säilyttämään kansansa perinteitä pukeutumisessaan kuitenkin sopeutuen yhteiskunnan muutokseen yhdistämällä perinteisen länsimaalaiseen pukeutumistapaan.

Bolive on suunnittelijan luoma henkilökohtainen visio, ajatus taikka lopputulos tämän bolivialaisten pukeutumisessa tapahtuvan muutosilmiön pohdinnalle. Bolive ei siis yritäkään olla ennustus tulevasta, vaan se on mielikuvituksellinen vapaa visio siitä mitä bolivialainen nuorisopukeutuminen voisi olla tulevaisuudessa sen muuttuessa länsimaisempaan suuntaan, mutta kuitenkin unohtamatta bolivialaista kulttuuri-identiteettiään.

Bolivialaisnaisia lapsineen
LA PAZin torilla elokuus-
sa 2007

3. PUKEUTUMISEN PERINNE BOLIVIASSA

3.1 NAISTEN ASEMA, KOULUTUS JA PUKEUTUMISKULTTUURI

Matkustaessani elokuussa 2007 Boliviassa kiinnitin huomioita siellä tapahtuvaan selkeään muutokseen pukeutumiskulttuurissa.

Kansainvälisen kaupan kehitys on tuonut käyttäjälle edullisemman pukeutumis-vaihtoehdon myös Bolivian markkinoilla. Bolivialaisen vaatetusteollisuuden, joka pohjautuu paljolti käsityölle, on vaikea kilpailla ulkoa tulevan edullisemman vaateteollisuuden kanssa.

Suurempi haitta perinteiden kannalta lienee kuitenkin muutos asenteissa ja arvoissa. Naisen aseman paraneminen ja koulutuksen lisääntyminen näkyy tämän päivän Boliviassa siten, ettei traditionaalinen vaatetus näytä enää sopivan koulutetulle ja sivistyneelle naiselle. Boliviassa nuori opiskelija nainen ei voi osallistua yliopiston luennoille pukeutuen traditionaalisen bolivialaisen vaatetuksen mukaisesti, sillä perinteinen pukeutuminen ei tänä päivänä edusta koulutettua ja sivistynyttä naista.

”Jos nuori nainen haluaa erilaisen elämän, jos hän haluaa oikeustieteen tutkinnon tai haluaa mennä lukemaan lääketiedettä, hän ei voi mennä pukeutuneena cholan asuun.” (FORERO 2004)

Perinnepuvun käytön vähentyminen on ongelmana hyvin aktuelli Boliviassa. Ongelma mielestäni on muutoksen radikaalisuus ja nopeus. Viereisen sivun kuvissa nähdään miten lapset on puettu

kokonaan länsimaisen pukeutumistavan mukaisesti, eikä näkyvissä ole enää mitään viitteitä bolivialaisuuteen. Kun muutos on näin radikaalia kahden elävän sukupolven välillä, on helppo ennustaa miltä bolivian kansa näyttää 50 tai sadan vuoden kuluttua.

Isoimpien kaupunkien, kuten La Pazin ja Sucren kaduilla voidaan nähdä aina vain enemmän länsimaalaisesti pukeutuneita naisia. Traditionaaliseen vaatetukseen pukeutuneet naiset edustavat vanhempaa sukupolvea ja länsimaalaiseen vaatetukseen pukeutuneet nuorempaa.

” Guadalupe Maidana käyttää raskasta monikerroksista pollera-hametta ja knallihattua päivittäin. Hänen tyttärensä, joka opiskelee yliopistossa, ei käytä chola-asua, --” (FORERO 2004)

Kuitenkin maaseudulle pienempiin kyliin mentäessä traditionaalinen pukeutuminen on huomattavasti länsimaalaista tapaa yleisempää. Vaikuttaa siltä, että sivistyksen kasvu ja koulutuksen lisääntyminen, tarkoittaa myös traditioiden hylkäämistä.

”Kaikki eivät halua jättää perinteitä taakseen, -- mutta jos käyt minun yliopistoa, et nää ainuttakaan tyttöä pukeutuneena pollera-hameeseen.”

Herald Tribune -lehden tekemään artikkeliin *"Women leave the traditional Bolivian dress in closet"* haastatellut nuoret bolivialaisnaiset kertovat miten he eivät voi käyttää perinteistä polleraa (traditionaalinen paksu vyötärölle rypyttetty puolihame), jos he haluavat paremman elämän, kouluttautua ja tulla otetuksi vakavasti. Tämä herättää kysymyksen onko traditioiden hylkääminen ehtona sivistyneelle kansakunnalle. Onko mahdollista olla koulutettu nainen sivistyneessä yhteiskunnassa säilyttäen myös traditiot? Tai haluavatko tämän päivän koulutetut bolivialaisnaiset säilyttää traditiot vai ovatko he jo kenties irtaantuneet niistä liikaa? Monien kansojen perinteet ovat säilyneet pelkästään seremoniallisiin menoihin.

Toisessa samaan aiheeseen viittaavassa artikkelissa *"Flashy Bolivian 'cholata' look the new old-fashioned style"* puhutaan kuitenkin uudesta trendistä, uuden sukupolven alkuperäisväestön naisista, jotka ovat urbaaneja ja koulutettuja, mutta kunnioittavat kansansa perinteitä.

"25-vuotias bolivialainen taloudenhoitaja pukeutuu housuihin käydessään iltaisin koulussa, mutta viikonloppuisin hän mieluummin pukeutuu 'cholata-tyyliin', ." (KEANE 2007)

Bolivian menestyksekkään vaatesuunnittelija BEATRIZ CANEDO PATINO, kertoo artikkelissa miten nuoret ovat luoneet oman tyylinsä. Hän uskoo, että Bolivian nuoremasta sukupolvesta löytyy myös vastustuskykyä länsimaalaistumista vastaan. Hän myöskin uskoo, että kyse ei ole taakse katsomisesta, vaan nykypäivän bolivialaisuuden löytämisessä.

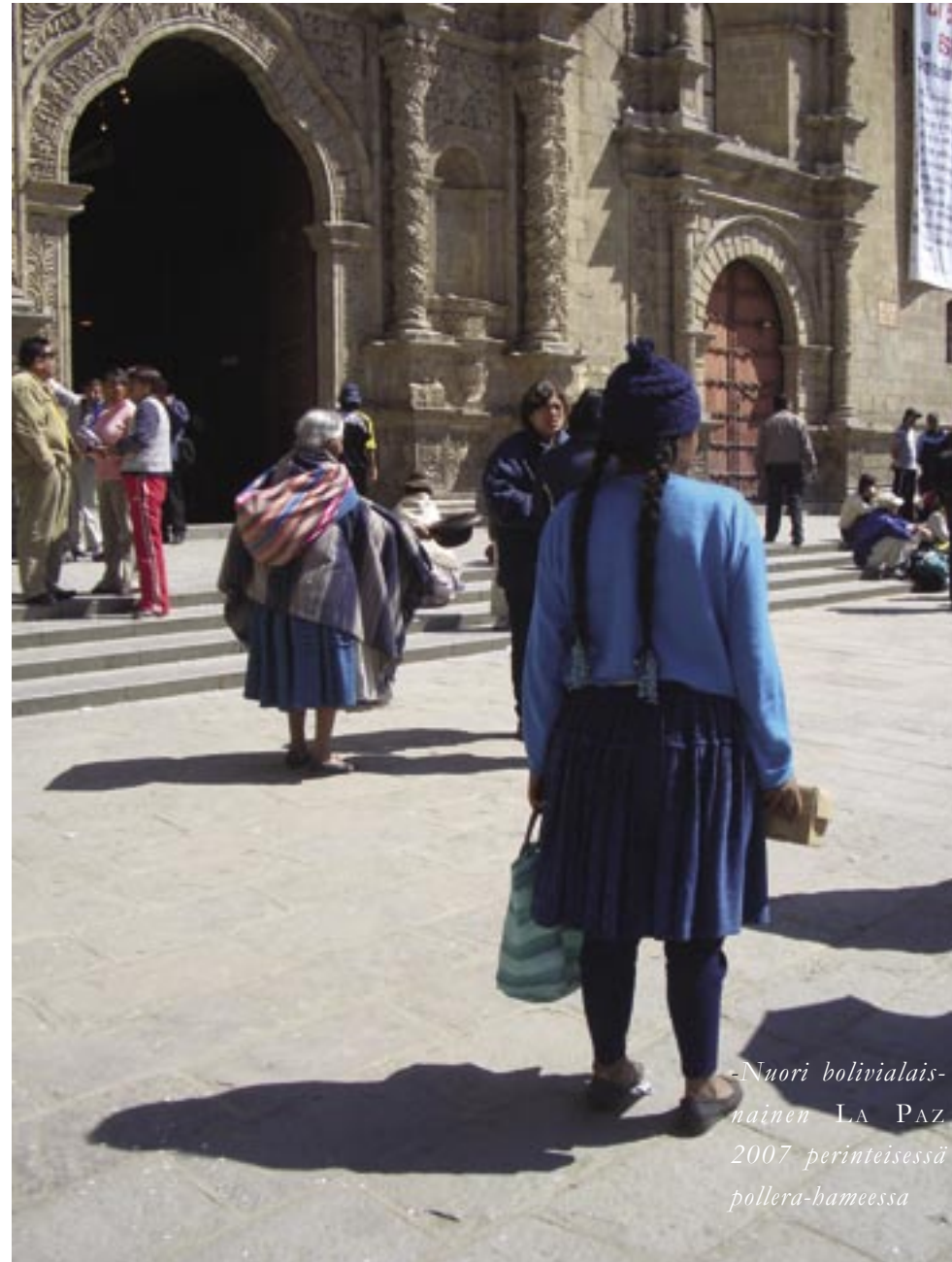
"Tällä ei ole mitään tekemistä menneisyyden ja 500 vuotta sitten tapahtuneiden asioiden kanssa. Tässä on kyse nykypäivästä. - He ovat luoneet oman muotinsa." (KEANE 2007)

On luonnollista, että kansojen pukeutuminen muuttuu historiallisten tapahtumien ja talouden ja yhteiskunnan uudelleen rakentumisen myötä (SELIGMAN - ZORN 1981, s.266). Mutta mielestäni tärkeää olisi, että muutos olisi suurimmalta osin lähtöisin alkuperäiskulttuurin jäsenistä, eikä ko-

konaan ulkopuolisista tekijöistä ja niin, että osa perinnepukeutumisen piirteistä säilyisi modernisakin pukeutumisessa.

"Flashy Bolivian 'cholata' look the new old-fashioned style" -artikkelissa kerrotaan miten jotkin bolivialaiset nuoret naiset ovat löytäneet oman tapansa pukea itsensä tässä muuttuvassa yhteiskunnassa. On kyse siis perinteisen "chola-tyylin" päivityksestä. Voi myös olla, että nuorempi sukupolvi ei ole enää edes tietoinen vanhoista perinteistä. Vaikkakin sekä länsimaalainen pukeutumistyyli, että perinteinen bolivialainen "chola-tyyli" löytyvät edelleen tämän päivän Bolivian kaupunkien katukuvasta, jää nähtäväksi löytyykö bolivialaisnuorista tarpeeksi puhtia vastustaakseen länsimaalaisten vaikutteiden tulvaa, vai unohtuuko alkuperäiskansan perinne tekstiileihin ja pukeutumiseen kokonaan.

”Nämä eivät ole traditionaalisia vaatteita. Nämä ovat La Pazlaisen naisen vaatteet. En pystyisi edes kertomaan miten alkuperäisväestön naiset pukentuivat joskus muinoin. Sinun täytyisi kysyä isovanhemmiltani.” (FORERO 2004)

*-Nuori bolivialais-
nainen LA PAZ
2007 perinteisessä
pollera-hameessa*

4. CHOLITA BOLIVE

4.1 CHOLA-LOOKIN PÄIVITYS

Mallistoni ottaa inspiraationsa Boliviassa näkyvissä olevasta pukeutumiskulttuurin muutoksesta. Sen lähtökohdiana toimii ajatus nuoremman sukupolven bolivialaisnaisesta, joka pyrkii säilyttämään kansansa perinteet, mutta luoden uuden modernin päivityksen vanhalle "chola-tyylille". *Chola-tyyllillä* viitataan sanaan *chola*, joka tarkoittaa bolivian alkuperäisväestöön kuuluvaa "kylän naista". Cholita tarkoittaa nuorehkoa alkuperäisväestön naista. Chola-tyyllillä tarkoitetaan siis bolivialaista perinnepukeutumista, joka polveutuu siirtomaa-ajan espanjalaisen muodin mukaisesta pukeutumistyylistä.

Miten pukeutuu Cholita? Bolive on suunnittelijan luoma henkilökohtainen visio, ajatus taikka lopputulos tämän bolivialaisten pukeutumisen tapahtuvan muutosilmion pohdinnalle. Mallisto on siis perinteisen chola-tyylin päivitys, cholita-tyyli. Bolive ei siis yritä olla ennustus tulevasta, vaan se käyttää inspiraation lähteenä ajatusta mitä bolivialainen nuorisopukeutuminen voisi olla tulevaisuudessa sen muuttuessa länsimaisempaan suuntaan, mutta kuitenkin unohtamatta bolivialaista kulttuuri-identiteettiään. Se ei siis myöskään vastaa sitä miten nykybolivialaisnuoret pukeutuvat tänä päivänä.

4.2 BOLIVE –MALLISTO

Mallisto kantaa nimeä Bolive, joka syntyy sanoista BOLIVIA ja LIVE (engl.). Yhdistämällä nämä kaksi sanaa haluan luoda mielikuvan, miten Bolivian vaatekulttuuri elää ja muuttuu. Myöskin nimi sisältää ajatuksen nuoremman sukupolven vastarinnasta täyttä länsimaalaistumista vastaan, jota malliston värjäyksissä vahvistetaan erilaisilla lausahduksilla ja sanayhdistelmillä, kuten

Bolive Vive! Bolive your life! ...

4.3 LÄNSIMAISTA VAI PERINTEISTÄ

Mallisto ottaa paljon vaikutteita länsimaisen pukeutumisen ominaispiirteistä, kuitenkin siitä löytyy paljon viitteitä myöskin Bolivian perinnepukeutumiseen. Malliston suunnittelussa on kuitenkin jätetty tilaa myös aiheesta poikkeaville suunnittelullisille lähtökohdille. Yksi malliston kantavin visuaalinen voima on Etelä-Argentiinan alkuperäisväestön traditionaalisissa seremonia menoissa käytetyt ihomaalaukset, jotka toimivat lähtökohdiana värjäyksille ja niiden valkaistuille kuvioinneille. Toinen valkaisuissa käytetty inspiraation lähde on Inka-ajalta peräisin oleva edelleen Bolivian tekstiileissä näkyvä symboliikka.

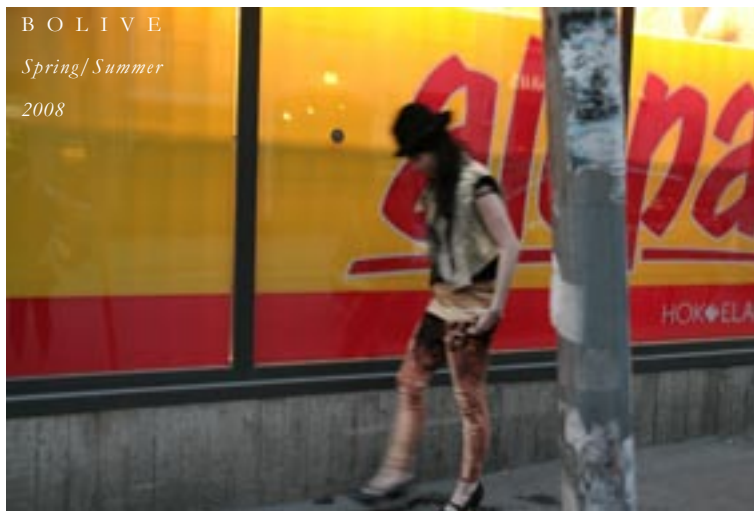
4.4 CHOLITA STREET

My Land

I belong everywhere
I DONT BELONG...
 I dont belong in my culture
 I belong Bolive

My Land everywhere
 My country in my mind

In the border of my country
 I needed to surrender
 Outside of my Land
 In nothing

BOLIVE
 Spring/Summer
 2008

Mallisto on suunnattu kansainvälisille markkinoille ja se ei ole kulttuuri-, eikä ikäsidonainen. Bolive-malliston idea on tarjota eri hintaisia tuotteita laidasta laitaan, jotta sen käyttäjäryhmä ei ole liiaksi sidottuna hintaan. Koska malliston potentiaalinen käyttäjä on vahvan persoonallisen ja näyttävän tyylin omaava henkilö, on tärkeää että käyttäjäryhmää ei rajaa edellä mainitut tekijät, vaan sen on helppo löytää omat käyttäjänsä monista kulttuuri-, elintaso- ja ikäryhmistä.

Boliven käyttäjä on vilkas ja liikkuvainen kaupunki-ihminen. Hän nauttii elämästä, ihmisistä ja muutoksesta. Hänellä on vahva persoonallinen tyyli ja hän on usein hyvin uskollinen asioille, josta pitää. Hän ei ole kertaostaja, vaan seuraa brandin kehitystä säännöllisesti. Bolive-malliston tärkein tavoite on käyttäjäläheisyys, joka syntyy tuotteiden kohtuullisista hinnoista ja mallien yksinkertaisista ja tutuista rakenteista.

Vaikkakin sen inspiraatio syntyy ajatuksesta mitä bolivialainen nuorisopu-keutumisen voisi olla tulevaisuudessa, se yrittää ottaa samaisen ilmiön esille koskien monia kansoja ja kulttuureja. Se kertoo henkilökohtaisesta huolestani siitä miten olemme matkalla kohti yhtä länsimaalaista kulttuuria. Kuitenkin ottaen huomioon, että on luonnollista, että otamme vaikutteita muista kulttuureista, esimerkkinä etniset vaikutteet muodissa. Tämäkin mallisto on etnisiä elementtejä omaava mallisto, jonka käyttäjäryhmä ei ole kulttuurista riippuvainen. Kyse on siis siitä, miten säilyttää ja näyttää oma taustansa, vaikkakin saamme vaikutteita muista kulttuureista.

5 . PERINNEPUKEUTUMINEN ANDEILLA

5.1 HISTORIA

Koska pohdin perinnevaatetuksen muutosta Boliviassa tänä päivänä on suunnitteluprosessilleni tärkeää perehtyä perinneasun aiempiin muutosvaiheisiin. Oli mielenkiintoista huomata miten Andien alueella merkittävin syy pukeutumiskulttuurin muuttumiseen on usein ollut alkuperäiskulttuurin ulkopuolelta tulevat tekijät.

Vaate on toiminut Andien alueella koko esteetikka-systeemin perustana ja se on ilmentänyt mm. poliittisia, sosiaalisia ja uskonnollisia merkityksiä (ANAWALT 2007). Vaate ja sen tekstiilit ilmaisevat omalla kielellään alkuperäiskansan kulttuurisia arvoja merkkien, symbolien systematiikalla. (GISBERT 1987)

Ensimmäinen perusteellinen muutos Andien alkuperäiskansojen pukeutumisessa tapahtui espanjalaisten valloittajien saapuessa alueelle 1500-luvulla. 1574 perinteisten vaatteiden käyttö kiellettiin kokonaan, sillä niissä todettiin käytetyn intiaanien jumaliin liittyviä symboleja. Alkuperäiskansa pakotettiin käyttämään sen aikaisen muodin mukaista espanjalaista vaate-tusta (PÄRSSINEN 2004). Tältä ajalta on siis läh-töisin nykyisinkin andeilla käytettävä asu, jo-hon kuuluu mm. paksu, kerroksellinen pollera-hame, pusero ja lukuisat alushameet. Tämä oli myös koko Inka-valtion loppu, kun viimeinen Inka-kuningas Túpac Amarun tapatettiin vara-kuningas Francisco de Toledon johdosta ja al-kuperäiskansan käännittäminen katoliseen us-koon alkoi (PÄRSSINEN 2004).

Intiaanikansa pystyi kuitenkin vaivihkaa säilyttämään omia vaatetukseen liittyviä perinteitä, sillä mm. kankaiden tuotanto säilyi suurimmalta osaltaan heidän käsissään, vaikka-kin sitä hallinnoitiinkin valloittajien puolelta. (Kankaiden tuotanto oli merkittävässä osassa valloituksen jälkeen alkaneessa kauppatalou-
dessa.) Näin perinteiset kuvioinnit säilyivät kankaissa, sillä valloittajat eivät ymmärtäneet kuvioinnin symboliikan monimuotoisuutta ja niiden liittymistä alkuperäiskansan jumaliin. Espanjalaisille kankaat näyttivät väreillään ja kuviollaan hienoilta visuaalisesti, mutta alku-peräiskansalle ne kertoivat lukuisista asioista, kuten yhteisöstä, iästä ja elämän asemasta, poliittisesta asemasta, varakkuudesta ja niiden symbolit mm. intiaanien uskomusten mukai-
sesta maailmansynnystä. Nämä kuvioinnit ja niiden symboliset merkitykset ovat säilyneet osittain tähän päivään, kuten jotkin inka-ajalta peräisin olevat funktiot ja rakenteet, kuten eri-laiset kietomiset ja kiinnitysmenetelmät (SELIG-MAN - ZORN 1981, s.275-276).

Siirtomaa-aikaan perustetut tekstiilitehtaat olivat ensimmäinen askel kohti kapitalistista tuotanto suuntaa (SELIGMAN - ZORN 1981, s.270). Kankaita tuotettiin valloituksen jälkeen myös huomattavasti nopeammalla tahdilla kuin Inka-valtion aikaan. Ja kun espanjalaisen vaateuksen käyttö vakiintui maalaisten arkikäyttöön, hävisi kaikkein korkealaatuisimpien traditionaalisten tekstiilien elinvoimaisuus ainaaksi. (SELIGMAN - ZORN 1981, s.269-270,274)

Toinen merkittävä muutos alkoi kun Perun kuningaskunta syntyi vuonna 1824, joka laajensi Perun ja Euroopan välistä kauppaa huomattavasti (vienti-tuonti). Tämä tarkoitti paikallisten tekstiilitehtaiden lopullista tuhoutumista, sillä ei enää pystytty kilpailemaan englannista tuodun puuvillan ja villan kanssa (SELIGMAN - ZORN 1981, s.276-277).

1900-luvulla kapitalismi tunkeutui kaikkiin talouden toimialoihin ja ihmiset muuttivat kaupunkeihin. Länsimaalaiset vaikutteet lisääntyivät kansainvälisen kaupan kasvaessa. Tämä on tuonut nopeita ja radikaaleja muutoksia alueen pukeutumiseen. Ja koska rahatalous on suorassa yhteydessä tekstiilien tuotantoon, kankaat ovat nopeasti menettämässä niiden muinaisen merkityksen (SELIGMAN - ZORN 1981). Nykypäivänä Andien pukeutuminen on sekoitus espanjalaisesta siirtomaa-ajan tyylistä, muinaisten andien symboliikasta ja funktioista ja länsimaisista vaikutteista.

5.2 EL TRAJE DE LA CHOLA –Bolivialaisnaisen perinneasu

POLLERA (ESP.) – HAME

Yleensä kietaisutyypinen hame, joka nousee vyötärölle. Hameelle on tyypillistä, että siinä on erikokoisia vaakasuuntaisia laskoksia ja että se on vahvasti rypyttetty vyötärönauhalla. Hame rakentuu yleensä suorakulmion muotoisesta kangaspalasta. Hame valmistetaan eri materiaaleista eri tilanteisiin, se voi olla esimerkiksi gabardiinista tai sametista. Värejä on monia ja ne vaihtelevat mm. käyttäjän iän mukaan. Yleensä vuorattuja.

CAMISA - PAIDAT Yleensä rakennettu kahdesta osasta, jotka yhdistyvät vyötärön kohdalla. Kaula-aukon ympärillä ja rinnustassa on tyypillistä olla koristelua, kuten pitsiä tai taitoksia. Koristelut hihoissa on yleensä tehty värillisillä tai kuviollisilla nauhoilla.

ENAGUAS - ALUSHAMEET

Perinteisesti valkoisia, joissa saattoi olla lahkeet. Käytetään monia päällekkäin, jotta saadaa lisää volyymia pollera-hameeseen. Nykyään yleensä Nylonia tai puuvillaa. Yleensä päällimmäisinä käytetyt alushameet koristeltu helmasta kirjailuilla. Yleensä rypyttetty vyötärölle kuminauhalla tai erilaisin taitoksin.

MANTA – HARTIAHUIVI

Suorakulmion muotoisista kaksinkertaisista kangaspaloista rakennetut huivit ovat yleensä hyvälaatuisesta villasta tai silkistä. Reunassa on tavallisesti koristeena hapsut.

SOMBRERO –HATTU 1900-luvun alulta peräisin oleva knallihattu, yleensä musta, ruskea tai harmaa ja alun perin italialainen (merkki 'Borsalino' oli hyvin haluttu). Nykyään 'Borsalino'-merkin kopioita valmistetaan Boliviassa nimellä 'Borlino'. Hattu on aikojen saatossa edustanut monia asioita, mm. hedelmällisyyttä ja statusta.

BOTAS Y PLANTILLAS – KENGÄT

Puoleen pohkeeseen kuuluvat saappaat, joissa edessä kiristysnauhat. Yleensä mustat tai ruskeat, tai juhlakäytössä beigeit, kullatut tai valkoiset. Sirot matala korolliset avokkaat, joissa koristekuviointeja, käytetään monissa eri väreissä.

DELANTAL – ESILIINA Esiliina, joissa isoja taskuja. Käytetään kotitöissä ja toreilla myydessä tavaroita. Yleensä ohuehkoa puuvillaa, usein ruutu- tai raita- tai muuta kuviollista materiaalia.

AGUAYO – KASSI

Kestävästä paksusta villasta tai puuvillasta oleva suorakulmion muotoinen kassi, jota käytetään kantamaan lapsia tai painavia tavaroita.

TRENZAS – LETTI

Perinteiseen asuun kuuluu olennaisesti myös, kahdelle letille letitetyt hiukset, jotka yhdistetään koristeellisella hiusnauhalla lettien päästä.

(SAHONERO 1987, s.33-45)

FINAL DE LA SECUENCIA DE COLOCACION DE CENTROS

6.

SUUNNITTELUPROSESSI

6.1 Metodi VIVE

VIVE (ESP.) = ELÄÄ (YKS. 3.PERS.) Malliston on elänyt vahvaa muutosvaihetta koko suunnitteluprosessin ajan. Suunnittelijana en pyri pysymään alkuperäisessä suunnitelmassani, vaan *pyrin siihen, että prosessi on vivahteikas ja eläväinen*. Suunnittelutapaani kuuluu olennaisesti se, että teen radikaalejakin muutoksia koko prosessin loppuun asti. Tavoitteenani on prosessin aikana löytää jotakin sellaista mitä en olisi suunnittelun alkaessa voinutkaan vielä keksiä. Tämä tekemisen ja kokeilemisen kautta luominen on suunnitteluni lähtökohta mallistossani kuin yleensäkin työtavassani.

6.2 ARGENTIINA

Suunnitteluprosessi alkoi vaihto-oppilas vuoteni aikana Argentiinassa. Osallistuin Diseño Indumentaria y produccion- kurssille (suom. vaatetus suunnittelu ja tuotanto), joka on sisällöltään vastaa melko paljon Muotoilu instituutissa tehtävää opinnäytetyö mallistoa.

Kurssi aloitettiin tekemällä lukuisia trendi analyyseja. Analysoitiin designin eri aloilla toistuvia ajankohtaisia ilmiöitä ja tehtiin siihen liittyviä harjoitustöitä. Analyseja tehdessä tuli alkaa etsiä itseään enemmän kiinnostavaa ajankoh- taista ilmiötä.

6.3 BOLIVIA

Kuukautta aiemmin (elokuu 2007) tekemäni Bolivian matka ja siellä tekemäni havainnot pyörivät vielä vahvasti mielessäni. Boliviassa *viehätyin paikallisten naisten näyttävään pukeutumiseen*. Pidin perinteikästä bolivialaispukeutumista hyvin feminiinise- nä isoine lantiolle nousevine hameineen, lake- rikenkineen, knallihattuineen ja pitkin lettei- neen. Kuitenkin aloin kiinnittää huomiota las- ten pukeutumiseen, miten heillä isoimmissa kaupungeissa ei ollutkaan samanlaisia vaattei- ta kuin äideillään, vaan *tilalle olivat tulleet halvoilta näyttävät länsimaiset college- housut ja kulahtaneet t- ja collegepai- dat*. Tapasin Santa Cruzin torilla paikallisen yliopiston oppilaita, jotka kaikki olivat pukeu- tuneet farkkuihin ja t-paitaan.

Aloin huomata huomattavia eroja eri ikäpol- vien asenteissa. Kävin myös maaseudulla ja sa- demetsä alueella, ja pääsin paikallisen oppaan avulla tutustumaan pienempiin kyliin ja niiden asukkaiden elämään. *Kylissä*, jonne oli isoim- mista kaupungeista matkaa lukuisia tunteja, oli *elämä hyvin erilaista kuin kaupun- geissa*. Siellä pienet lapsetkin puettiin perintei- seen Chola-asuun. Kuitenkin oppaamme, joka oli tämän pienen kylän päällikkö, kertoi meil- le että kun lapset kasvavat vanhemmaksi hei- dän tulee muuttaa isompiin kaupunkiin pys- tyäkseen jatkaa opintojaan. Hän kertoi tämän tarkoittavan myös sitä, että *arvojen ja sub- tautumisen vanhaan perinteiseen pit-*

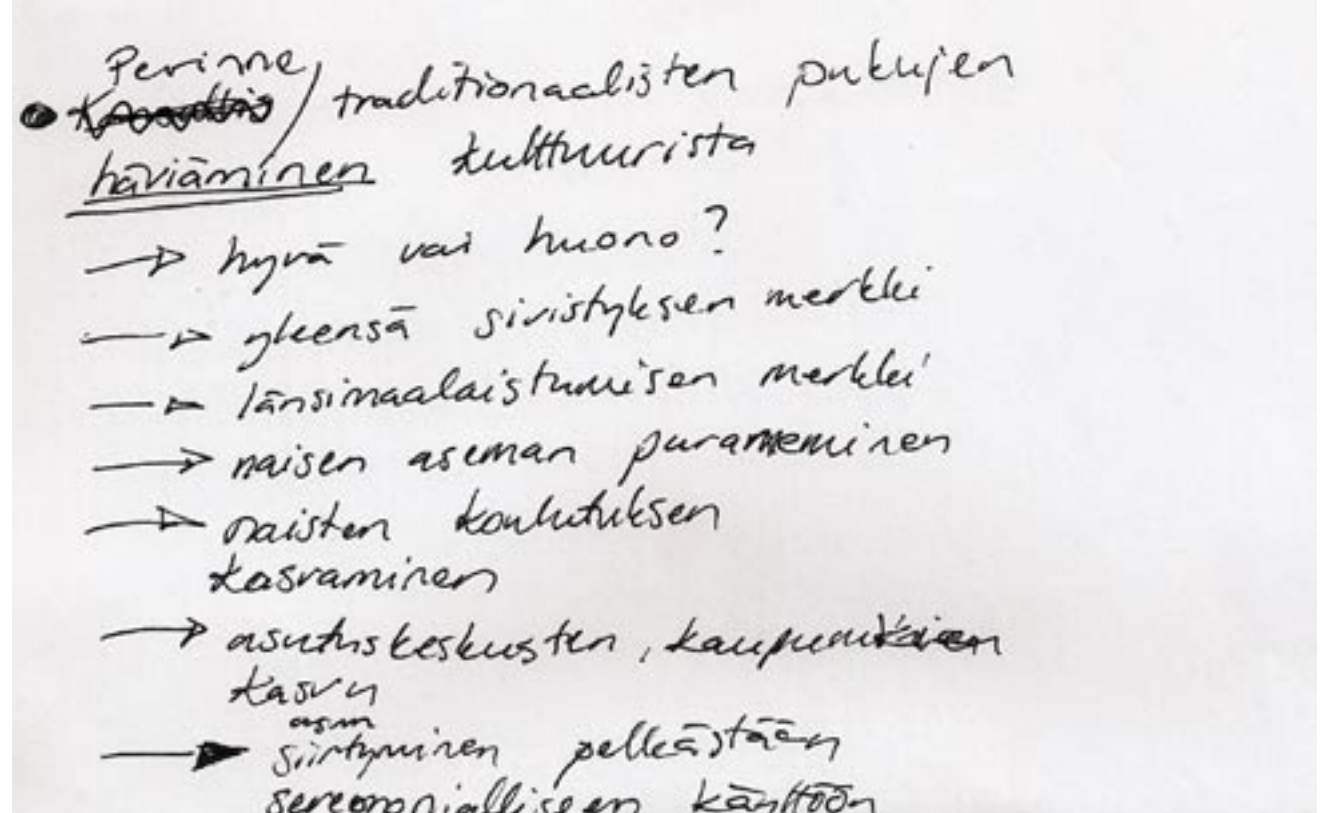

Bolivia

ensimmäisiä muistiinpainoja aiheesta Argentiina SYYSKUU 2007

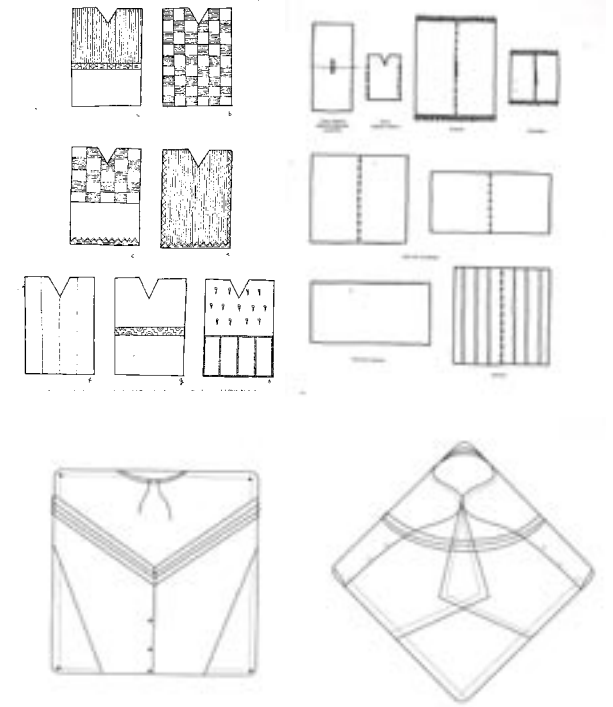

kähti omavaraisuuteen pohjautuvaan elämään, on yleensä muututtava. Sademetsässä vietetyn kolmen päivän ja pitkän ja pimeän illan aikana oppaamme kertoi lukuisia tarinoita ja faktoja kansastaan, siitä miten espanjalaiset valloittivat alueen ja muuttivat täysin alkuperäiskansan silloiset elämäntavat ja tottumukset. Oli vaikuttavaa kuulla Bolivian historiasta ja siitä miten länsimaalaiset influenssit näkyvät nykyisessä Boliviassa henkilökohtaisesti alkuperäisväestöön kuuluvalta henkilöltä.

Matkani jälkeen minulle oli hyvinkin luontaista valita Boliviaan liittyvä aihe. Malliston alkuperäinen idea lähti Boliviasta ja pukeutumisesta kertovista artikkeleista, joihin törmäsin internetissä. Niiltä sain tukea jo aiemmin aloittaneilleni pohdinnoille muutosvaiheessa elävästä Bolivian pukeutumiskulttuurista.

6.4 AGUAYOSTA T-PAITAAAN

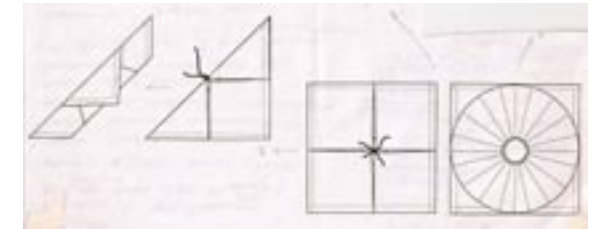
Mallistoni suunnittelun aivan ensimmäisenä ja alkuperäisenä lähtökohtana toimi Inka-aikaan olleen vaateen yksinkertainen suorakulmio-rakenne. Inka-aikaan vaateen rakenne oli yksinkertainen, kangas otettiin käyttöön suoraan kangaspuilta. Näin ollen jälkityötä ei tarvittu paljoakaan. Vaatteessa ei ollut tärkeää sen istuvuus, vaatteita ei räätälöity, vaan vaate sidottiin erilaisilla kietausmenetelmillä ja kiinnikkeillä. Inkat pitivät vaatetta/ kangasta pyhänä, ja sen leikkaamista uhraamisena. (ANAWALT 2007, s.445) Tästä inka-aikaisesta ajatuksesta lopullisen mallistosuunnittelun lähtökohdaksi jäi ainoastaan ajatus lähteä liikkelle suorakulmiomuodosta.

6.4.1. PERINTEINEN AGUAYO

Suorakulmio- muoto toistuu myös Andien alueella ja muuallakin Etelä-Amerikassa alkuperäiskansan käyttämässä Aguayo-kantokassissa, jota käytetään mm. lapsien ja muiden raskaiden objektien kantamisessa.

Kassi taitellaan suorakulmion muotoisesta paksusta kankaasta, joka asetetaan kantajan selkään sitomalla sen diagonaalissa vastakkaiset kulmat solmulla yhteen. *Kassi symboloi mallistossani kahden kulttuurin yhteentörmäystä.* Kassin ulkopuoli edustaa traditioita ja bolivialaisuutta, ja kassin sisäpuoli taas länsimaalaisia vaikutteita.

Luonnoksia neliörakenteen tutkimisesta vaatteessa

6.4.2 AGUAYO STREET

Mallisto kertoo tarinan nuoresta bolivialaisnaisesta Cholitasta, joka kantaa selässään perinteistä Aguayoa, sillä hän ei halua luopua kaikista kansansa tavoista. Hän edustaa uuden sukupolven vahvaa modernia ja koulutettua bolivialaisnaista. Kuitenkin kassin sisällä hän kantaa länsimaalaisia vaatteita, voidakseen osallistua yliopiston luennoille ja käydä työhaastatteluissa. Kuitenkin näissä länsimaalaisen oloisissa vaatteissa on hänelle tärkeitä viittauksia kansansa historiaan ja perinteisiin.

Malliston ensimmäinen asukokonaisuus perustuu täysin malliston symboliseen lähtökohtaan Aguayoon. Se rakentuu suorakulmiosta, joka muodostaa kassin, suorakulmion toiselle puolelle rakentuu vaate, mekko, joka on kiinni neliö-rakenteessa.

Ensimmäisen kokeellisemman asukokonaisuuden jälkeen mallisto alkaa kehittyä teollisempaan suuntaan. Malliston seuraavat tuotteet ovat siis Cholitan ensimmäisen asukokonaisuuden muodostavan kassin sisällä olevia Cholitan vaatteita. Tuotteet rakentuvat länsimaaisiin tuotetyyppeihin perustuen, mutta käyttäen andien perinnepukeutumiseen ja sen historiaan liittyviä yksityiskohtia.

Bolivia-malliston 1. asukokonaisuus

6.5 IHOLTA NEULOKSELLE

Malliston visuaalisena pääelementtinä toimii erilaiset värjäykset ja valkaisu, jotka olen toteuttanut värjäämällä kankaita moneen otteeseen käsin eri väreillä ja sen jälkeen valkaissut niistä osia ja maalannut niihin valkaisten kuvioita. Etelä-Argentiinan alkuperäisväestön traditionaalisissa seremoniamenoissa käytetyt ihomaalaukset ovat toimineet värjäysten lähtökohdana, siinä missä vanhat inka symbolitkin.

Parhaiten tekniikkaan soveltuu luonnonkuidusta tehty materiaali, kuten puuvilla tai pellava, mutta myöskin jotkin puuvillasekoitteet varovaisemmin käsiteltynä ovat sopivia. Mallistossa tekniikkaa on hyödynnetty puuvilla neulokseen (100% CO), vuorineulokseen (100% CO), puuvilla gabardiiniin (100% CO), puuvilla-elastaaniin (94% CO, 6% EL), pellavaan (LI) ja denimiin (100% CO).

6.5.1 KLOORI

Vaalea pohja

Puuvilla kankaan halutut alueet värjätään kastamalla ne väriliemeen. Pienempiä väriläiskiä/alueita voidaan tehdä myös sienellä tuputtamalla haluttuihin osiin.

Kuvioinnit maalataan kloorilla kuivalle kankaalle isolla pensselillä. Näin kankaaseen syntyy uusia kellertäviä värisävyjä, joten kankais-ta tulee hyvin monivivahteisia.

Tumma pohja

Puuvilla kankaasta valkaistaan halutut alueet kastamalla ne klooriveteen.

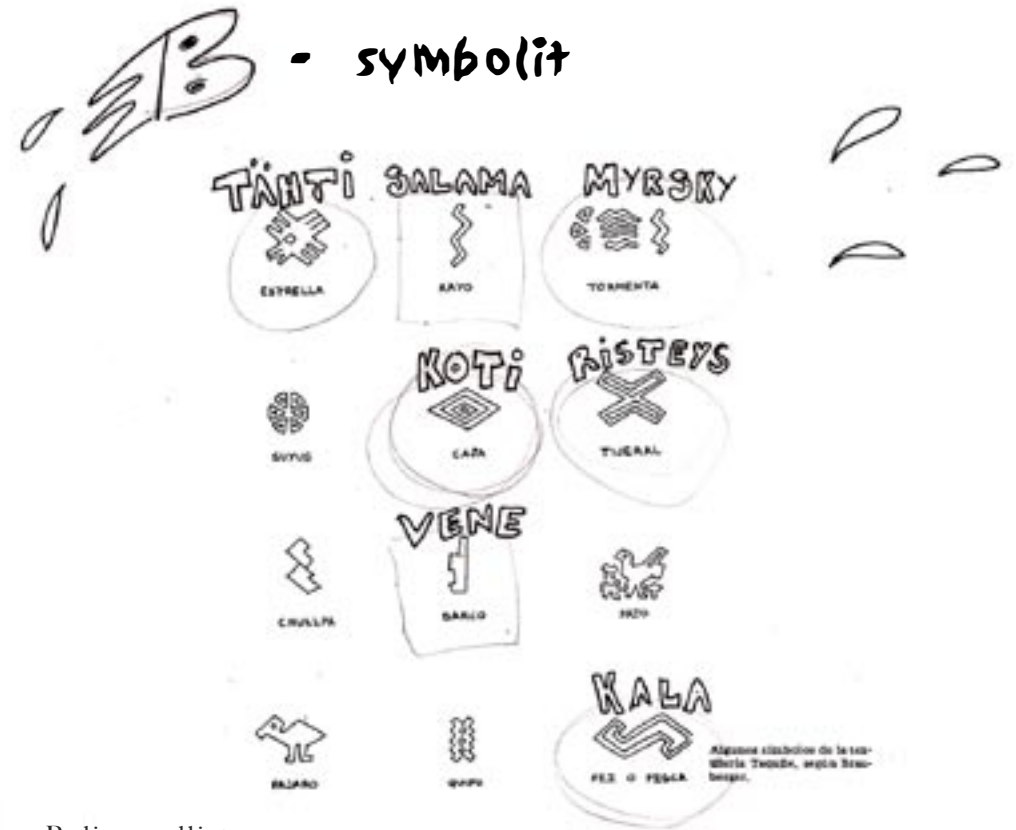
Jos kankaaseen halutaan muitakin värisävyjä ne värjätään jo valkaistujen isoimpien alueiden päälle.

Halutut kuvioinnit maalataan isolla pensselillä kuivalle kankaalle ja annetaan rauhassa valkaistua ennen pesua.

6.6. LIVE CASA VIVE ESTRELLA

Kankailla ja niiden kuvioinneilla on ollut aina suuri rooli Andien kulttuurissa, ja niin myös Bolive-mallistossa. Tekstiilit ovat edustaneet omaa tekijäänsä, historiallista ja ajallista kontekstiaan, mutta niissä on kuitenkin säilynyt elementtejä ennen espanjalaisvalloitusta olleesta myyttisestä andien maailmasta aina tähän päivään asti (GISBERT 1987). Valitsin mallistooni inka-aikaisia symboleja, jotka vahvistavat teemaani ja mallistoni kantavaa ajatusmaailmaa.

Kuviointeja on kahden tyyppisiä, geometrisiä ja figuratiivisia. Geometriset kuvioinnit esittävät mm. kasvillisuutta tai ne voivat liittyä astrologiaan. Astrologiset symbolit noudattavat alkuperäiskansan symbolista ja maagista maailman käsitystä. Figuratiiviset symbolit ilmaisevat ympäröivää maailmaa, kuten esim. eläinfiguurit. Maagis-uskonnolliset symbolit ilmaisevat mm. aurinkojumalia tai tähtiä, kuuta, erilaisiin myytteihin liittyviä paikkoja, esim. jokea symboloi yleensä käärmemäinen zic zac-kuvio. Astrologia on ollut aina isossa roolissa Andien kulttuurissa, joten luonnollisesti tähti-symbolit ovat yleisiä aiheita tekstiileissä. Myös eläimet ovat kulttuurissa arvossa, joten myös eläinfiguureja nähdään paljon. (GISBERT 1987, s. 123)

Bolive-mallistossa käytetyt symbolit kertovat mm. kodista, tähdistä

FREE ME!

6.7 VÄRI VIVE

Värimaailma kehittyi omalla painollaan koko työprosessin ajan ja lopullinen värikartta selkiintyi vasta viimeisiä tuotteita valmistaessani. VIVE on espanjaa ja tarkoittaa ELÄÄ. Mallistoni värit elävät materiaaliensa mukaan.

Työtä aloittaessa Buenos Airesissa loin pohjan malliston värimaailmalle. Lähestyin värejä enemmänkin henkilökohtaisesta näkökulmasta, enkä niinkään halunnut ottaa värireferenssejä Andien kulttuurista. Halusin luoda kesälle 2008 raikkaan, mutta kuitenkin vahvan värimaailman.

Kokeelliset värjäykset ja valkaisuut ovat kuitenkin vaikuttaneet värimaailman kehitykseen huomattavasti. Koska eri materiaalit reagoivat valkaisuun hyvin eri tavoin, kankaiden värjäystekniikka toi mallistoon odottamattomiakin sävyjä ja lukuisia vivahteita. Voidaan sanoa, että käyttämäni värjäystekniikka loi malliston lopullisen värimaailman. Värimaailma pysyy kuitenkin kasassa valiten harkitusti kankaiden ja neulosten pohjavärit malliston alkuperäisestä suunnitellusta väripaletista.

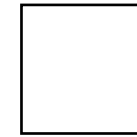
Alkuperäinen värimaailma ARGENTIINA 2007

Mallisto jakautuu kahteen selkeään väri-ryhmään; Witch Market ja Oruro Dirt. Witch Market on ilmeeltä monivärinen. Sen päävärit ovat oranssi, keltainen, ruskea, sininen. Oruro Dirt-ryhmän päävärit ovat ruskea, musta, harmaa ja valkoinen. Molempien ryhmien tuotteissa on käytetty valkaisuutekniikkaa.

ORURO DIRT

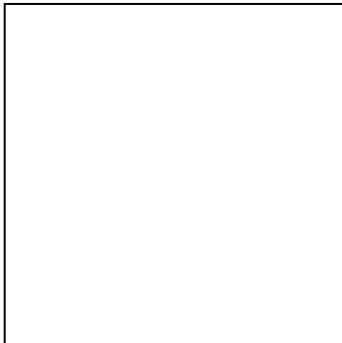
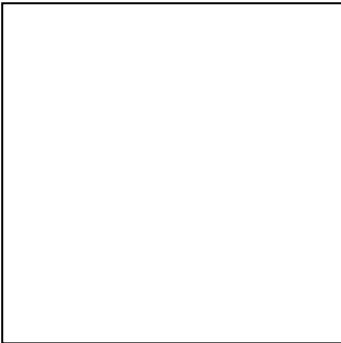
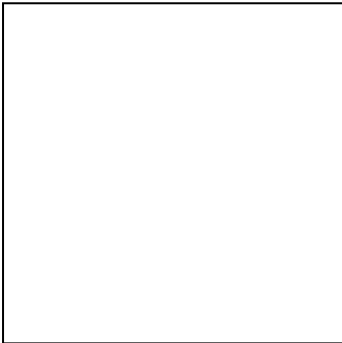
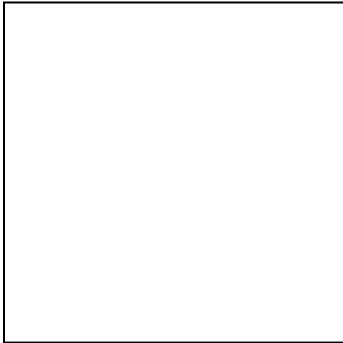
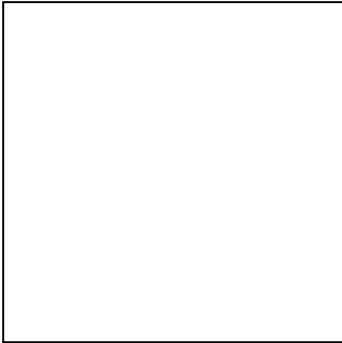
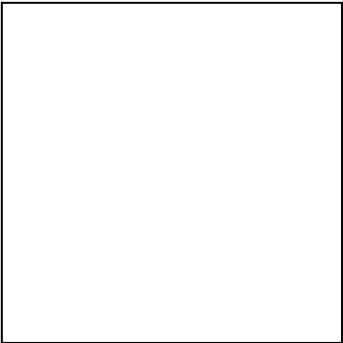
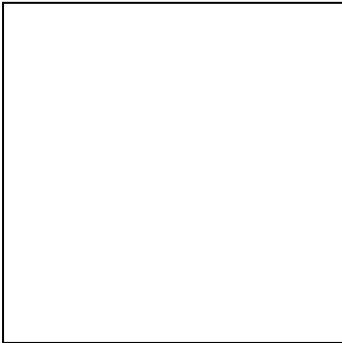
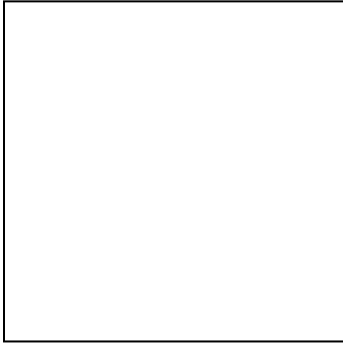
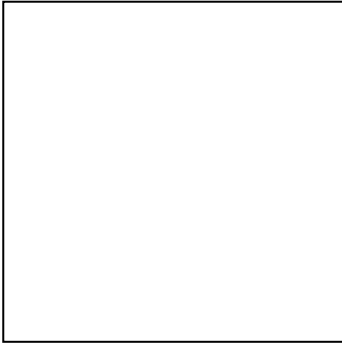
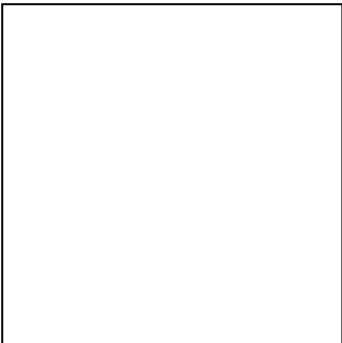
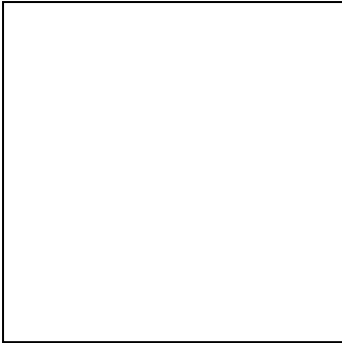
Väriryhmät ovat harmoniassa keskenään sillä Witch Market-ryhmän tuotteista löytyy usein myös Oruro Dirt-ryhmän värejä. Monessa Witch Marketin tuotteessa onkin käytetty pohjavärinä Oruro Dirtin värejä hyvänä väripohjana valkaisuille.

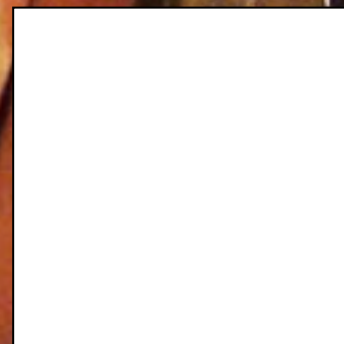
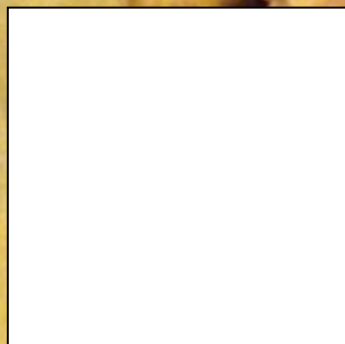
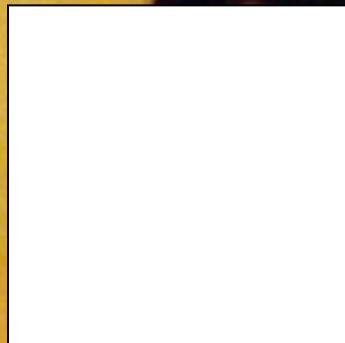
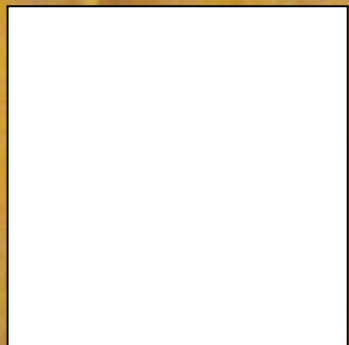

WITCH MARKET

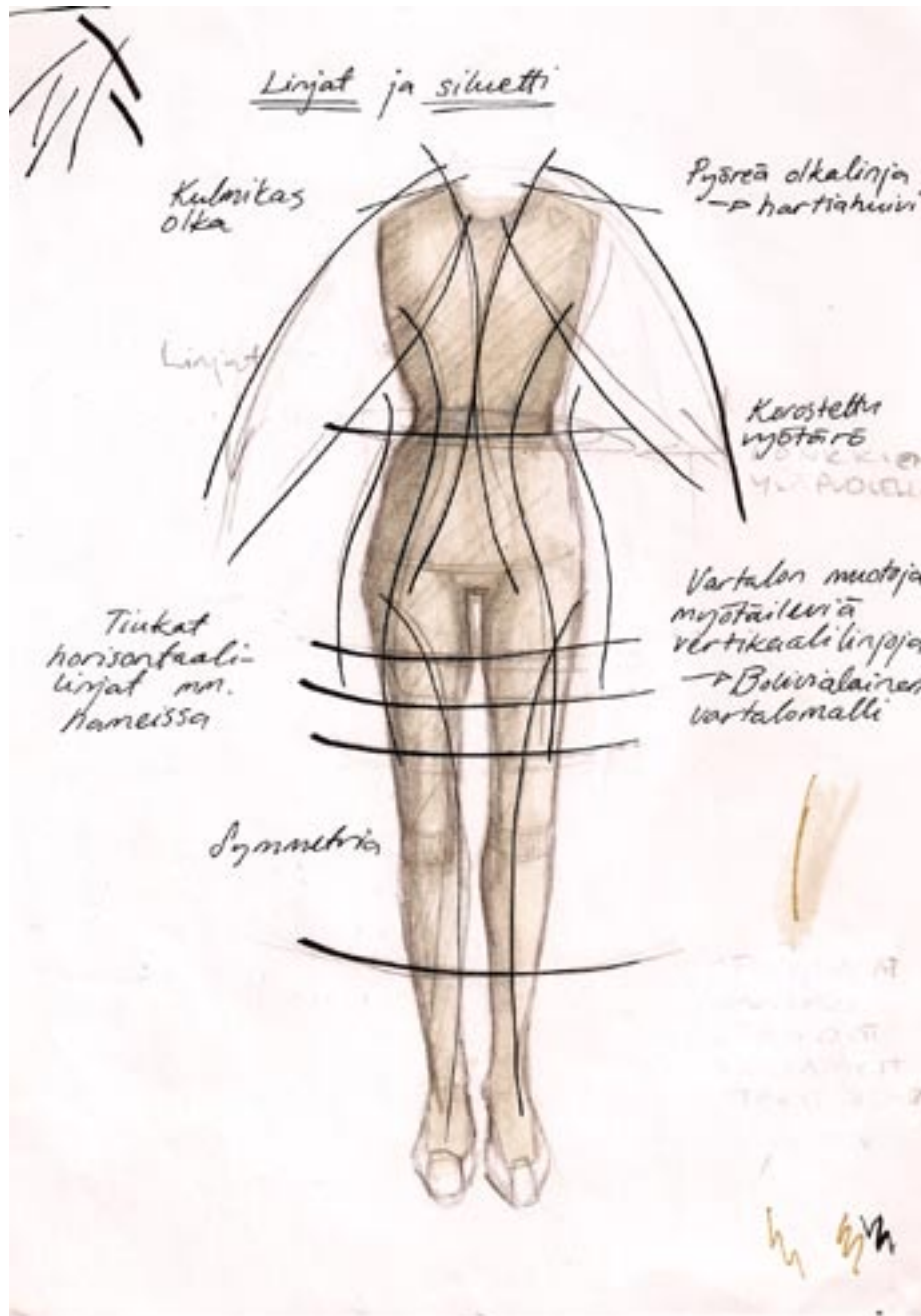

6.8 MATERIAALIT

6.9 CHOLITA WEAR

Malliston tuotetyypit ja muotomaailma on luotu ottamalla referenssejä niin Andien pukeutumiskulttuurista kuin länsimaalaisista pukeutumistavoista. Prosessin alussa tein kokeellisempia malleja, joista olen edennyt aina vain yksinkertaisempaan ja käyttäjäläheisempään suuntaan. Näin malliston yleisilme on muotoutunut malleiltaan melko teolliseksi, mutta alun kokeellisuudesta on jäänyt jäljelle Bolivian pukeutumisesta muokkautuneita leikkauksia, yksityiskohtia ja rakenteita. Värjäysten satumanvaraisuus on myös vaikuttanut paljon lopullisiin malleihin. Muotoiluprosessissa on

ollut tärkeänä osana värjäyksille tärkeä luova kokeileminen jättäen liian suunnitelmallisuuden pois. Tämän takia värjäysten suunnittelu/kokeilu vaiheessa on käytetty valmiita kaupasta ostettuja T-paita pohjia, joita on värjäyksen aikana ja jälkeen leikely etsien haluttua lopputulosta. Malliston luova pääpaino onkin siis värjäyksillä ja valkaisuilla, eikä niinkään muodon hakemisessa ja kaavoitusvaiheessa. Kuitenkin myös malliston yksinkertaisimpiin malleihin, kuten T-paitoihin ja vuorineulos puseroihin on luotu mielenkiintoa lisääviä pieniä yksityiskohtia.

POLLERAS
1987 - Maria Mercedes Alvarez.

Mallistossa toistuvat ominaispiirteet:

Isot horisonataalisuuntaiset taitokset pollera-hameesta

Esiliinan takaosan rakenne leikkauksissa

Alushame -pitsireuna muutettu leikkausviilloiksi

Raakareunat ja hapsut

Raglan-hiha

Vartalon pyöreyttä myötäilevät linjat

Värjäykset ja valkaisu

Kirjoitukset, sanat, lauseet

Inka-symbolit

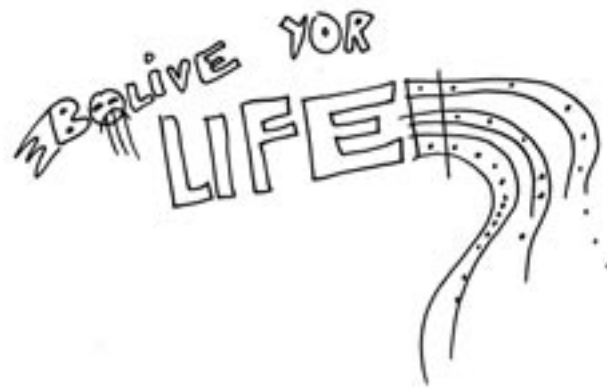
Metalli-vetoketjut

Isot taskut

Vetoketjut takana

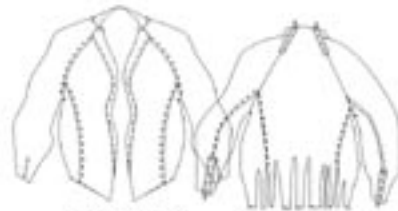
7. BOLIVE SPRING SUMMER 2008

*Bolive kevät/kesä
2008 -malliston
tuotteet*

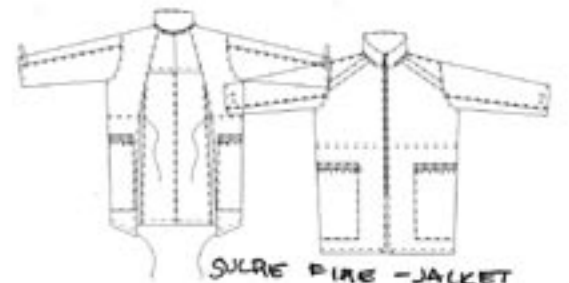
VIVE - DENIM VEST

CROSSING - DENIM JACKET

BODYPAINTE! - HOODIE

SUCRE FIRE - JACKET

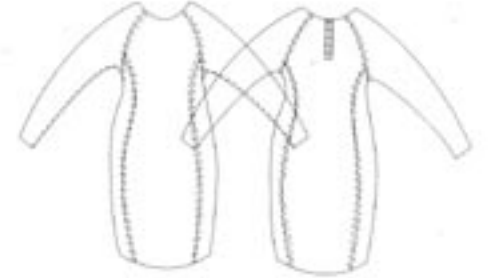
LLAMA - DRESS

LLAMA - OVERAL

SUCRE FIRE - DRESS

BOLIVE - DRESS

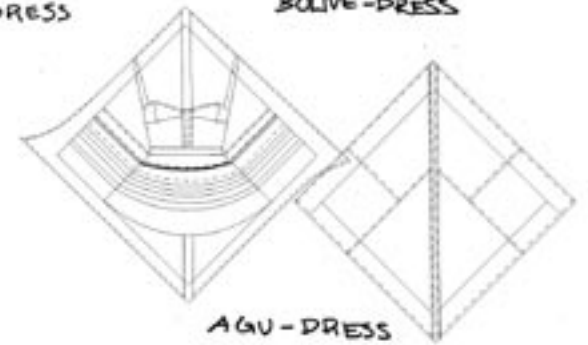
POLLERA MINI-SKIRT

POLLERA HEAVY-SKIRT

VIVE - DRESS

AGU - DRESS

SUCRE FIRE - SHORTS

BODYPAINTE! - PANTS

SUCRE FIRE - PANTS

LLAMA - PANTS

BOLIVE - PANTS

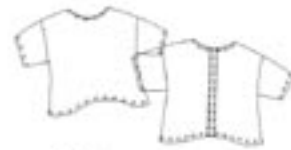
POLLERA - PANTS

SUCRE FIRE - BIKINI

MY COUNTRY - SHIRT

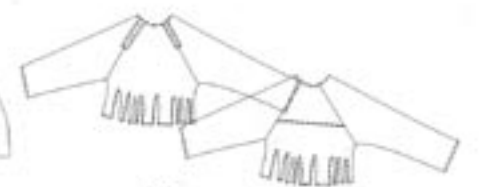
FACE - TSHIRT

MY CASA - TSHIRT

BODYPAINTE! - SHIRT

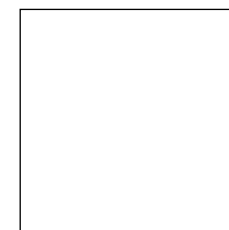
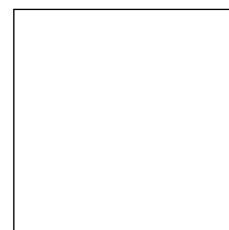
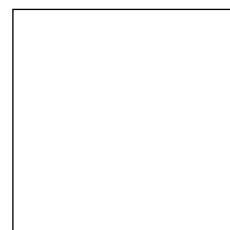
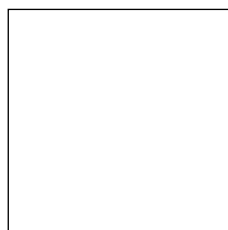
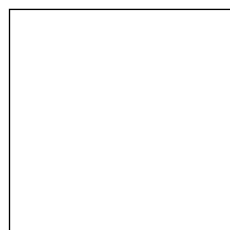
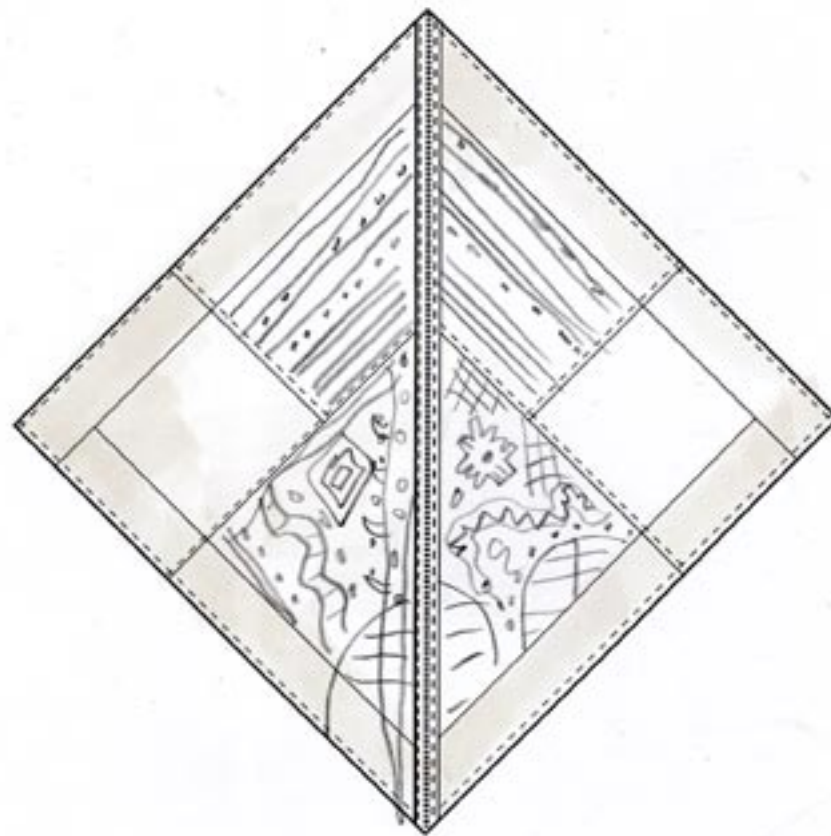
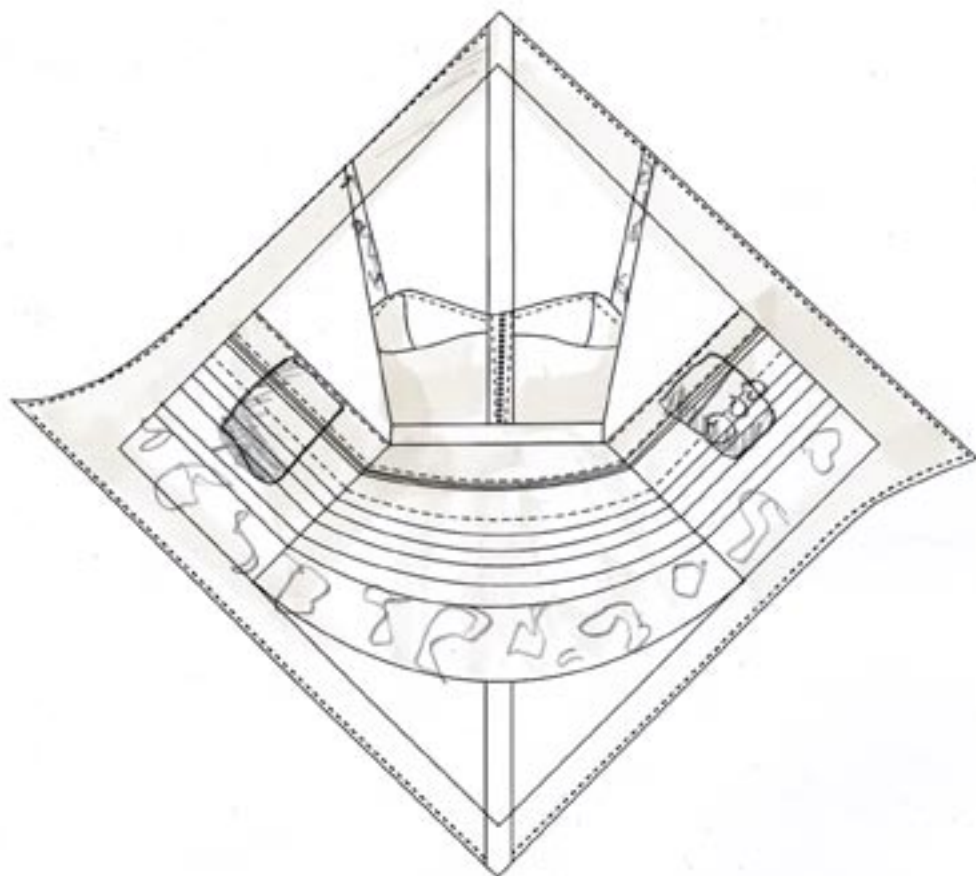
MANTA - SHIRT

MALLISTO KOKONAISSUUDESSA

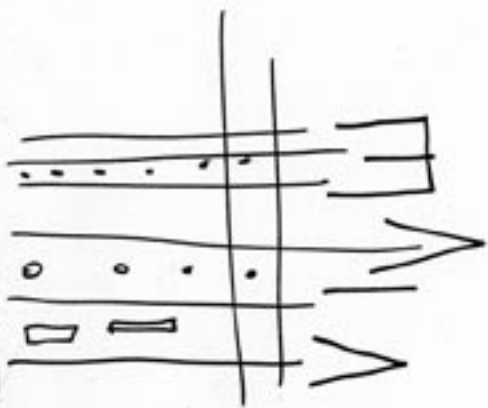

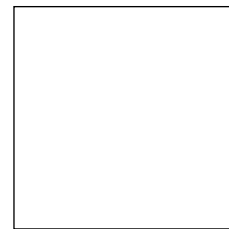
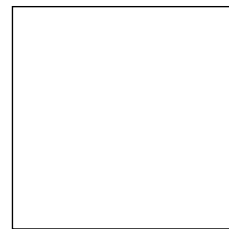
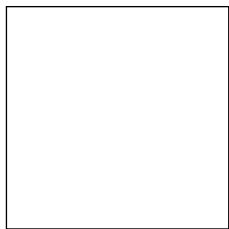

Because the night belongs to

BOLIVE

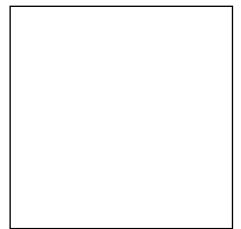
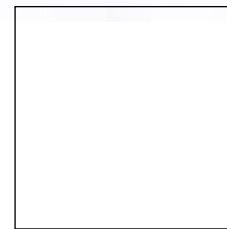
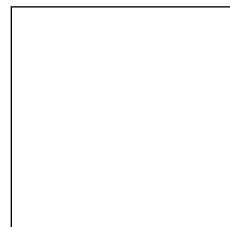
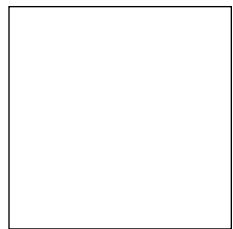
NUM.2

BOLIVE-DRESS---color *Witch market*

NUM.3

LLAMA - PANTS---color *Oruro dirt*

NUM.4

MY COUNTRY-TSHIRT ---color Oruro Dirt

NUM.5

VIVE VEST---color Oruro Dirt

NUM.6

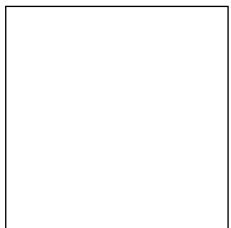
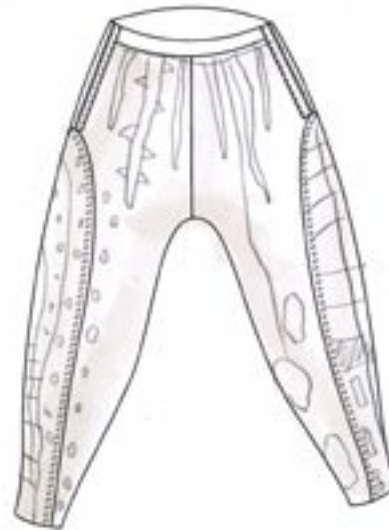
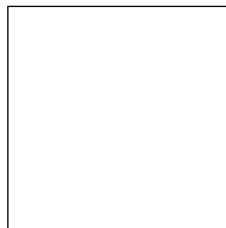
POLLERA MINI ---color Witch Market

NUM.7

SUCRE FIRE -PANTS

---color Witch Market

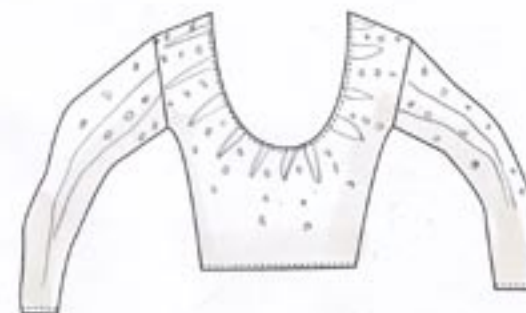
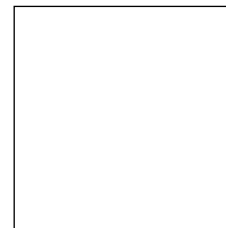
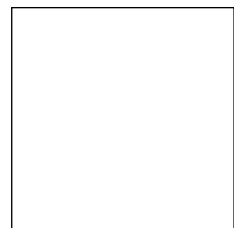
NUM.8

MANTA-SHIRT ---color *Witch Market*

NUM.9

BOLIVE-PANTS ---color *Witch Market*

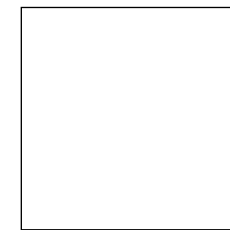
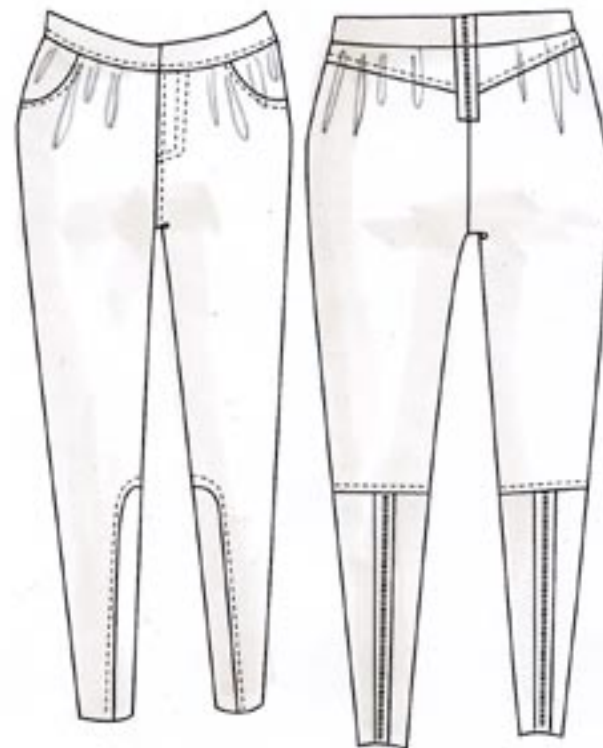
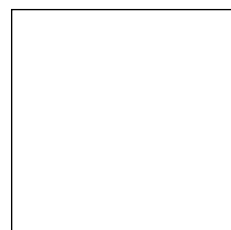
NUM.10

POLLERA HEAVY ---color *Witch Market*

NUM.11

BODYPAINTEME! -SHIRT ---color *Witch Market*

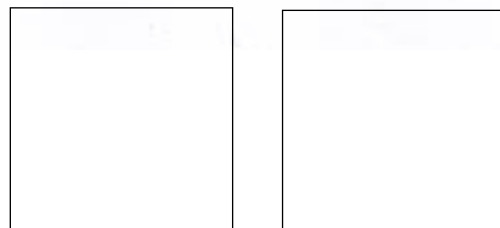
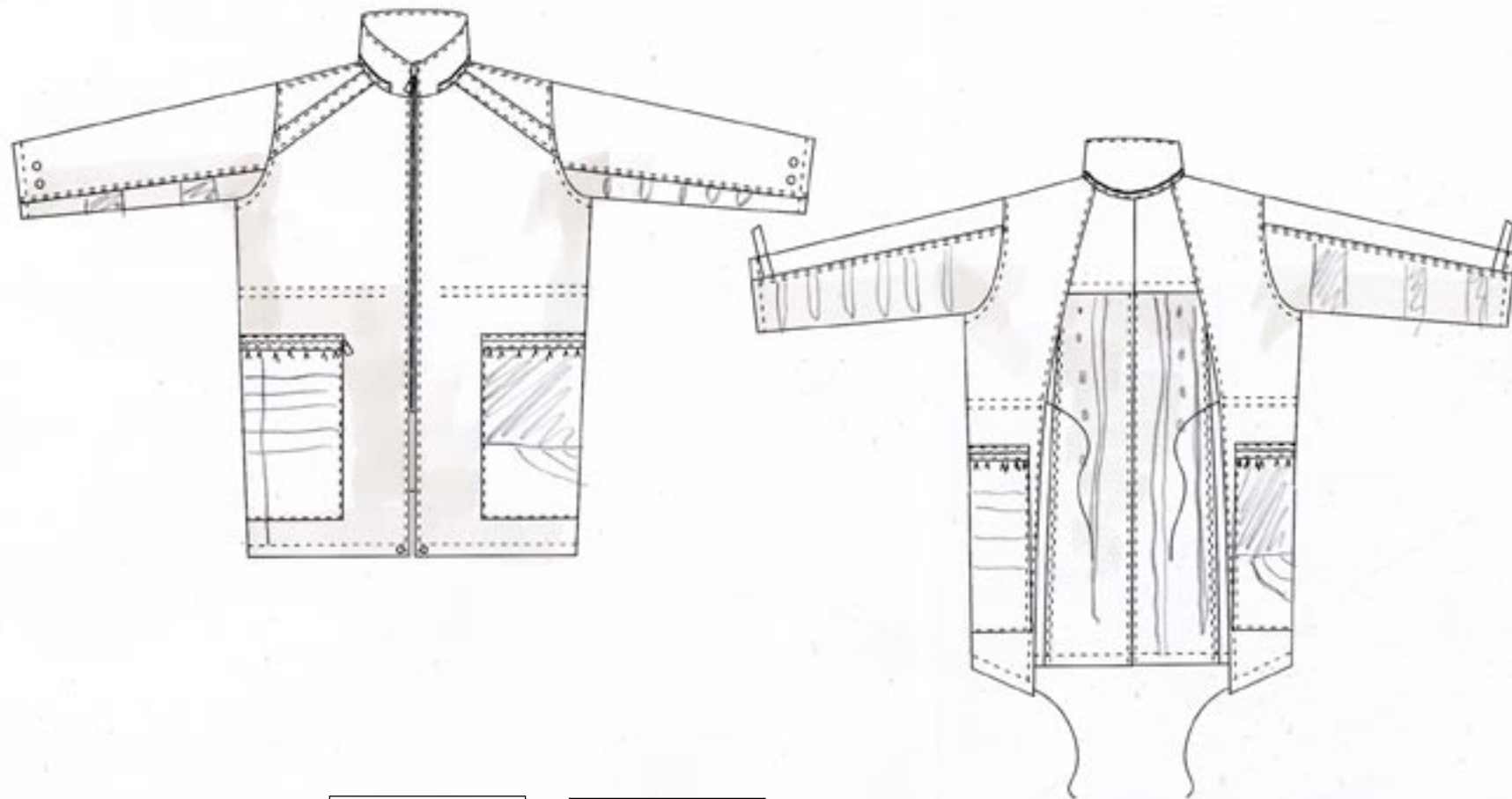

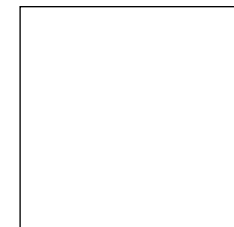
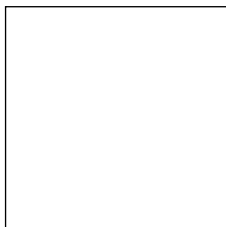
NUM.12 MY CASA-TSHIRT---color *Oruro Dirt*

NUM.13 POLLERA-PANTS ---color *Witch Market*

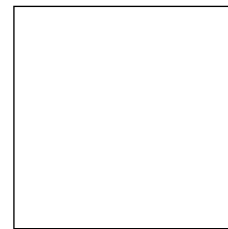
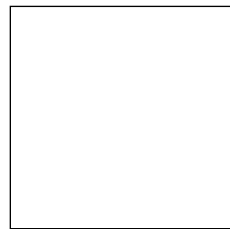
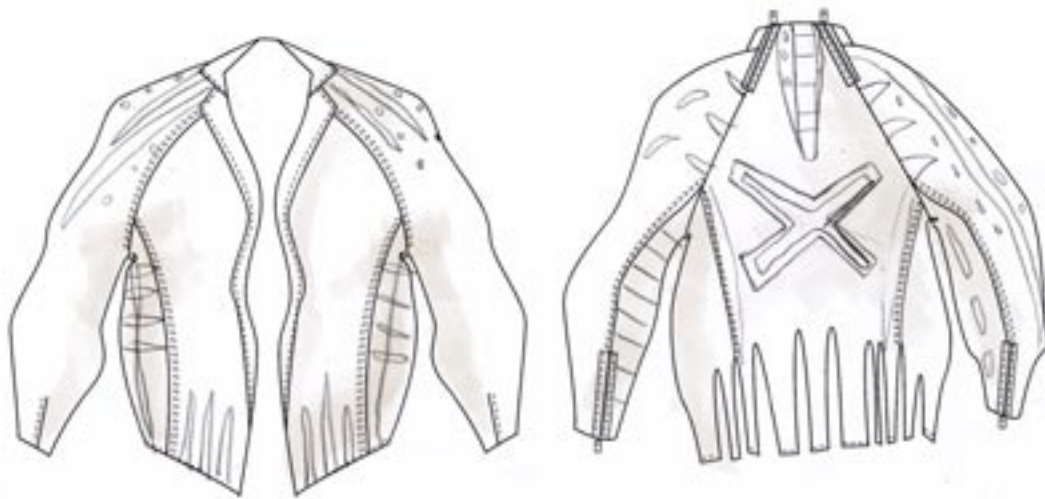
NUM.15

BODYPAINTEME! -HOODIE ---color *Sucre dirt*

NUM.16, 17

---color *Witch Market*
SUCRE FIRE -SHORTS+ BIKINI

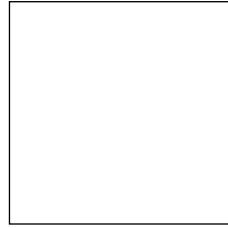
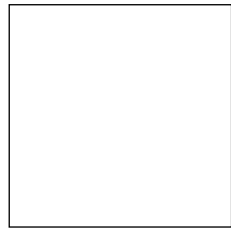
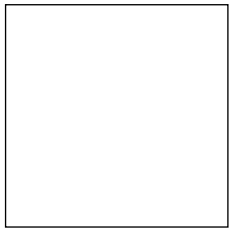

NUM.18 CROSSING -JACKET ---color Oruro Dirt

NUM.19 LLAMA - OVERAL ---color Oruro Dirt

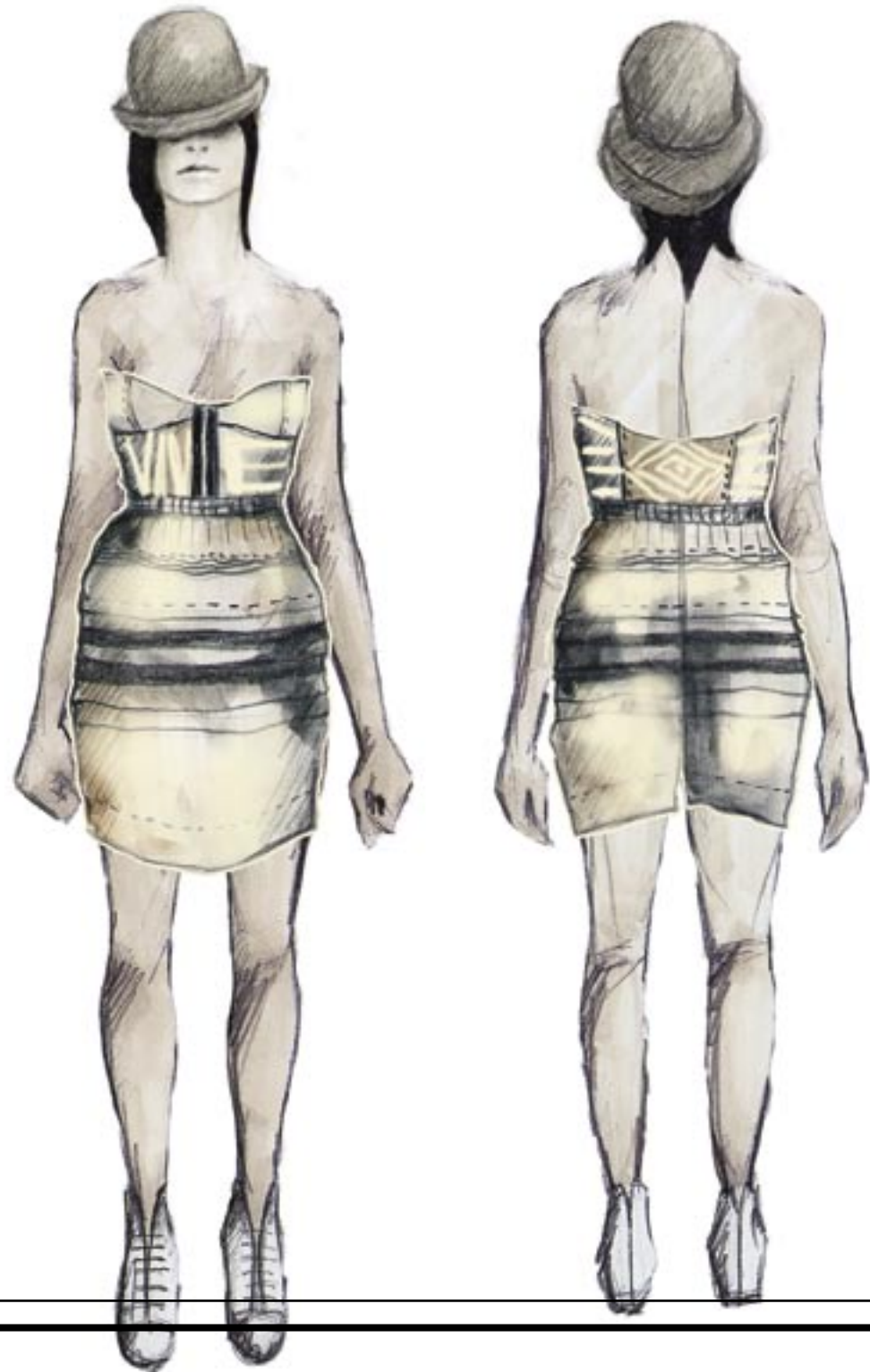

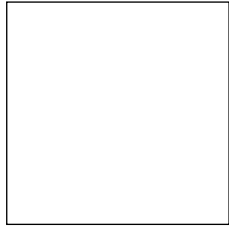
NUM. 20

FACE -TSHIRT ---color Oruro Dirt

NUM.21

LLAMA-DRESS ---color Oruro Dirt

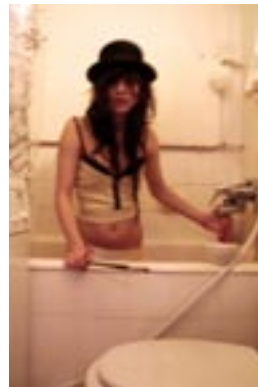
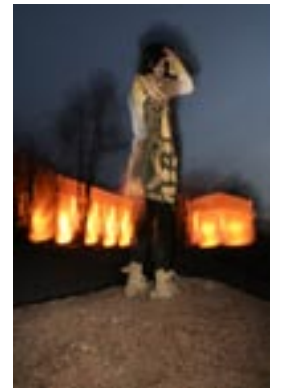
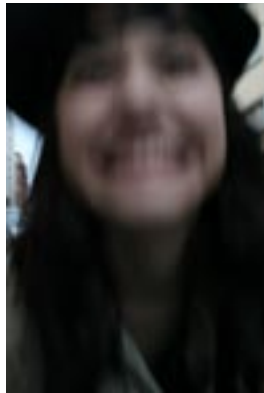

THERE IS NO COUNTRY
THERE IS MY LAND

8. ARVIOINTI

Opinnäytetyöni on ollut pitkä ja alati muuttuva prosessi. Se, että aloitin sen tekemisen toisessa maassa, toisessa kulttuurissa, on vaikuttanut työn kulkuun paljon ja, ehkä juuri siksi prosessi ei ole edennyt tavanomaisen kaavan mukaisesti. Suunnittelu alkoi Argentiinassa (syyskuu 2007) hyvinkin perustellusta suunnittelutavasta, jossa kaikki mallistossa olevat elementit, siluetit, värit, muodot, materiaalit, tuli olla tarkasti perusteltuja ja loogisia teemaan nähden. Koin tämänlaisen ajattelun hyvin tärkeänä malliston johdonmukaisuuden kannalta, mutta Suomeen palattuani (joulukuu 2007) huomasin sen kuitenkin rajoittaneen omaa luovaa vapaampaa suunnittelua huomattavasti. Minulla oli tässä vaiheessa jo lukuisia tuotteita tehtynä, joten olisin voinut jatkaa opinnäytetyötäni kirjallisella osuudella ja olisin ollut lähes valmis työni kanssa. Argentiinassa tekemäni tuotteet olivat kokeellisia, ja siksi niitä oli vaikea asettaa mihinkään selkeään ryhmään. Kuitenkin suunnittelijana vaateen käytettävyydestä ja sen arkipäiväisyydestä on muodostunut minulle opiskeluaikani myötä aina vain tärkeämpi lähtökohta ja tavoite. Päätin lähteä muokkaamaan konseptiani käytävämpään suuntaan ja muokata se Street wear -mallistoksi. Halusin lähteä tekemään vaatteita joita ystäväni haluaisivat käyttää. Näinkin yksinkertainen suunnitteluperiaate nousi tärkeämmäksi kuin suunnittelun inspiraatiolähteiden orjallinen referointi. Vuoden alussa alkanut työharjoitteluni helsinkiläisessä street wear -vaatetusta tekevässä CTRL:ssä antoi myös uutta potkua mallistolle, sillä pystyn samaistumaan heidän mallistoajatteluun ja arvoihin.

Olen tehnyt paljon radikaaleja muutoksia prosessin aikana, mutta ne ovat vieneet mallistoani eteen päin ja johtaneet minut lopputulokseen, joka yllätti minut itsenikin. Antaen itselleni vapautta myös irtaantua hetkittäin tärkeimmästä lähtökohdastani, Bolivian pukeutumiskulttuurista, löysin mallistoni tärkeimmän visuaalisen elementin, värjäykset ja valkaisuut. Mallistossani oli jo Argentiinan aikana valkaisuja, mutta ne saivat uuden ulottuvuuden löydettyäni Etelä-Argentiinan alkuperäiskansojen seremoniamenoissa käytetyt ihomaalaus-traditiot.

Mielestäni olen päätenyt mielenkiintoiseen ja uutisarvoa omaavaan lopputulokseen. Työn visuaalinen ilme on vahva ja voimakas. Kuitenkin suunnittelun periaatteena toiminut ainainen muutos ja sen radikaalius on asettanut minulle myös vaikeuksia matkan varrelle. Se, että olen koko prosessin ajan etsinyt oikeaa lopputulosta, enkä ole kyennyt tekemään prosessin alussa minkäänlaista pitävää suunnitelmaa, on aiheuttanut minulle mm. paljon taloudellisia kuluja ja vaikeuttanut työskentelyä koulun henkilökunnan kanssa. Minun on ollut ajoittain vaikea pysyä koulun antamassa aikataulussa., Oli aluksi vaikeaa hyväksyä oma työtapani, mutta opinnäytetyötä tehdessäni olen oppinut paljon itsestäni suunnittelijana ja minulle toimivista työtavoista. Kuitenkin tiedostan, että tällainen työtapa ei välttämättä sovi esimerkiksi isoihin teollisiin vaatetusyrityksiin.

Bolive-mallisto on malleiltaan hyvinkin teollinen, kuitenkin sen käsin tehdyt värjäykset vaikeuttavat sen kaupallistamista. Yhteistyöni CTRL:n kanssa on juuri tässä mielessä hyvin antoisaa, sillä tulen jatkamaan Bo-

live-teemalla heidän kesä 2009-malliston suunnittelussa. Tämä tuleva yhteistyö tylee täydentämään hyvin koko prosessin kulkuani, lähdin täysin kokeellisesta mallistosta, ja nyt olen menossa kohti hyvinkin kaupallista street wear -mallistoa.

9. WEAR CHOLITA HELSINKI

9.1 BOLIVE MINÄ

Bolive-malliston kehitys on täysin sen vastaanotosta riippuvainen. Koska minulla ei ole oikeita perustaa omaa yritystä lähivuosina, en aseta mallistolle suuria tulevaisuuden tavoitteita. Bolive on enemmänkin jatkuva projekti kuin brändi. Se elää ja muuttuu tilanteen mukaan. Olen suunnitellut tuotteet sen mukaan, että voin tarvittaessa ottaa yksittäisiä tilauksia vastaan ja valmistaa itse tuotteita myyntiin. Tässä vaiheessa minulle on tärkeintä tiivis kommunikaatio mahdollisten käyttäjien kanssa. BOLIVE VIVE!

9.2 BOLIVE CTRL

Työharjoitteluuni liittyen suunnittelen pienen sarjan CTRL:n kesä 09 -mallistoon Bolive kevät/kesä -malliston pohjalta. Tavoite on muuttaa tuotteita teolliseen tuotantoon sopiviksi. Haasteellisinta on säilyttää Boliven- tuotteiden ja värjäysten vivahteikas ilme. Tavoittena on saada Bolive-tuotteita CTRL: n mallistoon ja tuotantoon.

10. LÄHTEET

- Canavesi de Sahonero, M. Lissette 1987. *El traje de la Chola Paceña* (Editorial Los amigos del libro)
- Forero, Juan 2004. *Women leave traditional Bolivian dress in closet*, International Herald Tribune 14.10.2004
- Galkin, Marina 2002. *Pimeyskään ei pysäytä bolivialaisopiskelijoita: Kansalaistietoa Kawsaylta*, Verkkojulkaisu, UM kehityspoliittinen viestintä 29.11.2002
- Gisbert, Teresa 1987. *Arte textil y mundo andino* (Gisbert y Cía)
- Keane, Dan 2007. *Flashy Bolivian 'cholata' look the new old-fashioned style*, Daily Herald 15.8.2007
- Pärssinen, Matti 2004. *Andien ihminen/ Ihminen ja ympäristö Keski-Andeilla* (Suomen Madridin instituutti)
- Rieff Anawalt, Patricia 2007. *The World Wide History of Dress* (Thames & Hudson)
- Seligman, Linda J./Zorn, Elayne 1981. *Vision diacronica de la economía de la producción textil andina* (Museo etnografico de Buenos Aires)

KIITOKSET GRACIAS

OPETTAJAT ESA LUKALA, LAURA SALOHEIMO, KIA KOSKI, HEIKKI SAROS, MARJUT YLI-MÄYRY

OMPELIJAT SIRKKA-LIISA HÖLTÄ, TERTTU MEURONEN

MALLI JUULI KANGASNIEMI

PAOLA REYMUNDO, EMILIA NEVÄ, ANTTI VALTA, VILLE KORHONEN, HILLEVI KANGASNIEMI,

KARI KANGASNIEMI, TIINA PALM

CONTACT SAIJA.KANGASNIEMI@GMAIL.COM

